

ДАЊІЛАВІЦКАЯ СЯРЭДНЯЯ ШКОЛА

Урок-залік па тэхналогіі
рознаўзроўневага навучання
ў 5 класе

Прыметнік

Настаўніца
беларускай мовы
і літаратуры
Рудкоўская І.У.

2003 год

Тэма: Прыметнік (падагульненне)

Форма: урок-залік

Мэта: выявіць узровень засваення вучнямі ведаў па раздзеле “Прыметнік”

I узровень. Веданне азначэнне прыметніка як часціны мовы. Разуменне адрозненняў разрадаў прыметнікаў па значэнні. Правільны выбар напісання прыметнікаў з арфаграмамі.

II узровень. Разуменне і тлумачэнне розных відаў прыметніка згодна з усімі пунктамі правілаў. Уменне ўтвараць прыналежаўныя прыметнікі, ступені параўнання, рабіць марфалагічны разбор, праіравльна пісаць прыметнікі з суфіксамі –ск-, -к-, -н-.

III узровень. Выкарыстанне атрыманых ведаў у нестандартных сітуацыях. Разуменне навучальных заданняў. Навыкі правільнага напісання слоў і пастаноўкі знакаў прыпынку. Уменні параўноўваць, мадэляваць, перабудоўваць тэкст аднаго стылю ў іншыя.

Заўвага. На I і II узроўнях для вучняў, якія хочуць набраць больш балаў, прапануюцца дадатковыя заданні.

Ход урока

I. Арганізацыйны момант

II. Праверка ведаў вучняў

I узровень

I. Выканаць тэкст

- Вызначце, якая фармулёўка правільная
 - Прыметнік – гэта часціна мовы, якая абазначае прымету слова.
 - Прыметнік – гэта часціна мовы, якая абазначае прымету прадмета.
 - Прыметнік – гэта часціна мовы, якая абазначае прымету прыметы.
- Вызначце, якія сцвярджэнні правільныя
 - Прыметнік адказвае на пытанні *які? чый?*
 - Прыметнікі ў сказе паясняюць дзеясловы і адказваюць на пытанні *дзе? куды? чаму?*
 - Прыметнікі ў сказе дапасуюцца да назоўнікаў.
- У якім ліку прыметнік змяняецца па родах, ліках. Склонах.
 - у адзіночным;
 - у множным
 - у адзіночным і ў множным
- Якім членам сказа можа быць прыметнік?
 - толькі азначэннем;
 - дапаўненнем;
 - азначэннем і выказнікам
- Якія словы з’яўляюцца прыметнікамі
 - бель
 - бяліць
 - белы

II. З тэксту выпісаць прыметнікі ў пачатковай форме.

Залатымі іскрамі ў памяці застанеца не пахмурны, а сонечны дзень, расчыненыя ў двор варты і цэлы абоз доўгіх вазоў. Мы будзем ставіць новую хату! Хаця мне і старая падабаецца. У ёй два невялікія акенцы, закураная столь, дзіравая, але чыстая падлога.

III. Пазначце пункт, у якім пералічаны прыналежаўныя прыметнікі:

- а) вясёлы, шчаслівы, прыгожы
- б) гарадскі, зімні, снежны
- в) Танін, Віцеў, ластаўчын

III. Выберыце з пар і запішыце словы, якія напісаны правільна.

Гарацкі – гарадскі, палескі – палесскі, палымяны – палымянны; конскі – коньскі; руска-беларускі – рускабеларускі; паўночна-ўсходні – паўночна ўсходні; юнацкі – юнацкі; беленкі – беленькі; аконы – аконны; восеньскі – восенскі.

Дадатковыя заданні:

1. Вызначыць склон прыметнікаў у тэксце II задання.
2. Зрабіць марфалагічны разбор аднаго прыметніка з тэксту II задання.

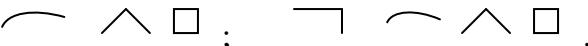
II узровень

1. Знайдзіце “чацвёртае лішняе”. Абгрунтуйце свой адказ.
 - а) зялёны, вясёлы, летні, халодны;
 - б) малы, снежны, вясковы, драўляны;
 - в) злосны, братоў, Пецеў, Аленчын.
2. Замяніце прыметнікі, што ў дужках, прыметнікамі вышэйшай і найвышэйшай ступені. Дапасуйце да назоўнікаў у родзе, ліку і склоне.
 - а) *Каралавае мора з’яўляецца (глыбокі) морам ў свеце.*
 - б) *Прыпяць – (прыгожы) рака Беларусі.*
 - в) *Забруджванне прыроднага асяроддзя стала адной з (галоўны) прычын незваротных змен на планеце.*
3. Замяніце словазлучэнні “назоўнік +назоўнік” сінанімічным словазлучэннем тыпу “прыметнік + назоўнік”
Песня маці, партфель таты, крыло птушкі, мяч Жэні, цяля бабулі, зямля Палесса.
4. Ад назоўнікаў пры дапамозе суфікса –ск- утварыце прыметнікі і дапасуйце да іх назоўнікі:
Сакавік, Любань, конь, Ліда, настаўнік, Ушачы, калмык, кіргіз, Прага, латыш.
5. Устаўце прапушчаныя літары. Раскрыўце дужкі. Вызначце правільнае напісанне (асобна. Разам, прарз здучок) для падкрэсленых слоў.
І былі ў яго вочы чырвонымі ці то ад бяссо..ай ночы, ці то ад пякучых^м слёз.Паволі падае з дрэў (розна/ каляровае) лісце. Зямля набывае (матавы/белы) колер. Нара – (ціха /плынная) рэчка. Нечакана пайшоў (не)вялікі, але спорны снег. Рыжая спынілася каля (не)вялікай бярозкі.
6. Зрабіце марфалагічны разбор прыметніка *пякучых*.

Дадатковыя заданні (на выбар)

1. Напішыце невялікае сачыненне – апісанне “Зіма ў лесе”, выкарыстайце ў ім прыметнікі розных разрадаў.
2. Якую ролю выконваюць прыметнікі ў тэксце.

III узровень

1. Перакладзіце на беларускую мову
Степь, чем далее, тем становилась прекраснее. Ничего в природе не могло быть лучшего. Вся поверхность земли представлялась зелёно-золотым океаном, по которому брызнули миллионы разных цветов.
2. Знайдзіце і выпраўце памылкі ў сказах.
Пецявы рэчы валяліся па ўсіх пакоях. Мішыш дом знаходзіўся за рэчкаю. Бабкін падаруак вельмі ўзрадваў Аленку. Матчыны словы ўзрушылі Васіну душу.
3. Выпішыце прыметнікі, якія адпавядаюць наступным схемам:
.
Пакажыце спосаб утварэння выпісаных слоў.
Настольны, чарнабровы, жытні, арэшнікавы, вадзяністы, неспакойны
4. Рашыце прапорцыі:
добры: ? = ? горшы
? : цяплейшы = малады : ?
5. Пастаўце знакі прыпынку ў сказе. Зрабіце марфалагічны разбор прыметніка
Паклон табе кавалак хлеба паклон ўсёй зямной красе.
6. Выпраўце памылкі
Каўкаскія горы, баранавіцкае дэпо, таварышская сустрэча, восенскае надвор’е, коньскі след, люцкія галасы.
7. Вызначце стыль тэксту. Перапрацуйце яго ў тэкст іншага стылю. Адказ абгрунтуйце.
Маса варон да 600г. Агульны колер анярэння шэры, галава, хвост і крылы чорныя. Голас – хрыплае “карр-карр”. Палёт з павольнымі ўзмахамі.

III. Рэфлексія

Насупраць заданняў, якія спадабаліся намалюйце вясёлага чалавечка
Насупраць заданняў, якія выклікалі цяжкасці – сумнага.